

Nilde Joti (1920–1999)

Vispārējo vēlēšanu tiesību aizstāve un viena no Itālijas Republikas dibinātājiem.



Leonilde “Nilde” Joti bija pretošanās kustības dalībniece Otrā pasaules kara laikā un kļuva par vienu no ievērojamākajām Itālijas politiķēm pēckara periodā. Daudzi viņu uzskata par vienu no Itālijas Republikas dibinātājiem un, iespējams, “Itālijā labāko prezidentu, kāds jebkad bijis”. Joti bija tās komitejas sastāvā, kura 1946. gadā izstrādāja valsts jaunās konstitūcijas pamatus. Divus gadus vēlāk viņa kļuva par Deputātu palātas locekli un pēc tam — par visilgāk šajā amatā bijušo tās priekšsēdētāju.

Nilde Joti bija pārliecināta eiropiete — 1969. gadā viņu ievēlēja Eiropas Parlamentā, kurā viņa darbojās līdz 1979. gadam, un 1997. gadā viņu ievēlēja par Eiropas Padomes priekšsēdētāja vietnieci.

Leonilde “Nilde” Joti piedzima 1920. gada 10. aprīlī Redžo Emilijā, mazā komunistiski noskaņotā pilsētīņā Ziemeļītalijā. Viņa ir apzinīga studente un iegūst stipendiju literatūras un filozofijas studijām prestižajā Milānas katoļu universitātē, tomēr visu mūžu viņa ir pārliecināta ateiste.

Otrā pasaules kara laikā viņa piedalās pretošanās kustībā un pēc kara kļūst par ievērojamu Itālijas komunistiskās partijas (IKP) darbinieci un Itālijas sieviešu savienības, kura atradās IKP ietekmē, vadošo organizatori. Kad 1945. gadā sievietes iegūst pilnīgas vēlēšanu tiesības, Joti ar spēcīgu sieviešu elektorāta atbalstu 1946. gadā ievēl konstitucionālajā asamblejā, kas bija parlamenta palāta, kuras uzdevums bija izstrādāt jaunu republikas konstitūciju. Joti atbild par konstitūcijas sadaļas izstrādi ģimenes politikas jomā.

1948. gadā viņa pievienojas Deputātu palātai — vienai no divām Itālijas parlamenta palātām (otra ir Senāts). 1979. gadā, kad Joti kļūst par palātas priekšsēdētāju, viņa ir pirmā sieviete un pirmā komuniste, kas ieņem šo amatu (tajā viņa paliek līdz

1992. gadam). Nildes Joti pašpārliecība un objektivitāte bieži vien ir pamatā uzskatam par viņu kā par “Itālijā labāko prezidentu, kāds jebkad ir bijis”.

Pēc IKP vadītāja Palmiro Toljati nāves 1964. gadā Joti aktīvi darbojas, lai modernizētu partiju. Viņa pārstāv partijas proeiropeisko spārnu un visas karjeras laikā atbalsta Eiropas integrāciju kā pozitīvu sociālo pārvērtību virzītājspēku. “Mēs vēlamies Eiropas Savienību [...], jo tā mums ļauj sasniegt lielāku pilsonisko, sociālo un politisko izaugsmi. Tādā Savienībā mēs varam atvērt jaunas robežas atjaunošanās un izaugsmes veicināšanai. Tas vairs nav iespējams nacionālo valstu mērogā, jo to telpa ir pārāk šaura un tāpēc to suverenitāte ir ierobežota.” (Nilde, Parole e Scritti, 1955 – 1998, Comitato per la costituzione della Fondazione Nilde Iotti).

Arī šajā periodā Joti turpina cīnīties par sieviešu tiesībām. Viņa atbalsta un sekmīgi piedalās kampaņā, kuras mērķis ir ieviest laulības šķiršanas un aborta regulējumu, kas bija svarīga prioritāte sieviešu kustības dalībniecēm. Viņa darbojas arī kā

samierinātāja, mudinot savas jaunākās kolēģes ņemt vērā katoļu sieviešu viedokli par šiem jautājumiem.

Cīnītāja par vispārējām vēlēšanu tiesībām

Arī Eiropas līmenī cīnoties par vispārējām vēlēšanu tiesībām, Joti kā politiķe ir uzticīga idejai par taisnīgu un vienlīdzīgu Eiropu. 1969. gadā Nilde Joti kļuva par Eiropas Parlamenta deputāti Itālijas delegācijas sastāvā, — tas ir pirmais gads, kad Parlamentā tiek iecelti komunisti. Savu deputāta pilnvaru laikā viņa iestājas par tiešām Eiropas Parlamenta vēlēšanām, uzskatot, ka tautas ievēlēts parlaments iegūs nesatricināmas pilnvaras un uzticību, lai varētu darboties pilsoņu vārdā.

Vīzijā par vienotu Eiropu Nilde Joti ietver arī aizvien ciešākas savienības ģeopolitiskās sekas. Viņa tic, ka Eiropas tautām ir

pienākums pozitīvi ietekmēt, piemēram, ziemeļu–dienvidu attiecības, mieru un attīstību Tuvajos Austrumos un — plašākā nozīmē — starptautiskās sistēmas regulējumu.

Nildes Joti un viņas kolēģu darbs tiek atalgots 1979. gadā, kad notiek pirmās tiešās Eiropas Parlamenta vēlēšanas. Drīz pēc tam viņa izbeidz savu desmit gadus ilgo darbošanos Eiropas Parlamentā, šajā desmitgadē viņa darbojas arī Parlamenta Ārlietu komitejā. Ar to Nildes Joti saistība ar Eiropu vēl nebeidzas. 1997. gadā viņu ievēlēja par Eiropas Padomes — cilvēktiesību organizācijas, kurā ietilpst 47 dalībvalstis — priekšsēdētāja vietnieci.

Pēc 53 gadu ilgas darbības politikā Joti 1999. gada novembrī paziņoja, ka atstāj darbu Itālijas parlamentā. Nilde Joti mirst divas nedēļas vēlāk, 4. decembrī Romā, 79 gadu vecumā.